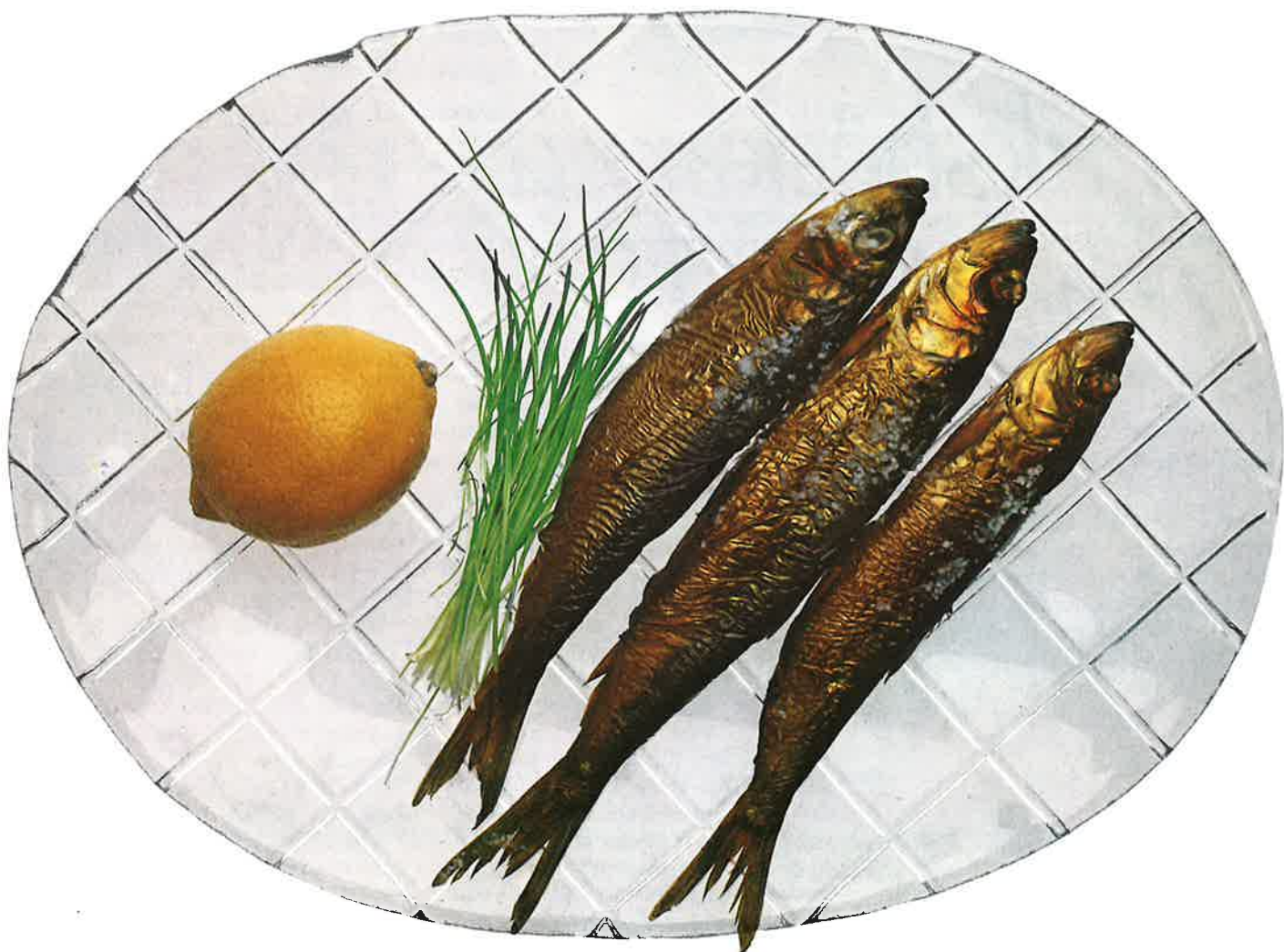

MÅNGEN

Lätt blandat från bruken Kosta Boda Åfors Johansfors. Nr.1/84

-Och jag fann, att en högsommarkvälls
myggsvärm strax före ett åskregn icke
är så talrik och ettrig och ofrånkomlig
som den svärm av MÅSTE, som dagligen
och stundligen svärma kring oss.

Hjalmar Bergman

Alla tillönskas en skön sommar!

Bruksböckerna berättar II

DEN FÖRSTA HYTTAN 1742

Redan 1741 påbörjades byggandet av en glashytta väster om caracktärbyggnaden och förberedelserna för den kommande glasbruksanläggningen. Det måste ha varit en stor upplevelse för den lilla koloni urinvånare, som då fick sin nödtorftiga försörjning från jordbruket vid 3/8 delar av hemmanet Däfvadhult.

MÄNGEN

Personaltidning för
Kosta Boda AB, 360 52 Kosta

Utgiven i juni 1984

Redaktionskommittén

Patricia Carrington

Sven-Åke Erlandsson

Hans Israelsson

Sten Robert

Tommy Ragnarsson

Percy Svensson

Redaktör:

Ove Alström

Ansvarig utgivare:

Anders Engström

Innehållet i Mängen får återges eller citeras om källan anges enligt följande: Mängen, personaltidning för Kosta Boda AB.

Mängen ISSN 0345-8261

En ny tid hade börjat; fororna från Calmar och Carlsclrona gick och kom med material och förnödenheter, tegel inköptes från Bergsryd för 15 daler per 1000 st, järn och spik levererades från järnbruken i Sävsjöström och Orrefors. Till hyttbygget åtgick bl a 33 tolfte balkträn, 3 tolfte 10 alnar, 25 tolfte 12 alnar och 4 tolfte 14 alnars timmer, 72 tolfte sågbräder och 10 tolfte plankor. Vidare inköptes en större mortel av järn för att krossa ben och andra råvaror (finns bevarad vid museet), en trumma inköptes att brukas vid varje handa tillfällen då folket bör »gå af och på arbetet» och från Skånska glasbruket levererades en kista fönsterglas. För att leda och ansvara för byggnadsarbeten anställdes byggmästare Sven Svahn från Växjö, för murningsarbeten anställdes Gottfrid Möller och Johan Lidström från Calmar.

För livsuppehållet ordnades ett lagerförråd (Tellelund?) och från Calmar och Carlsclrona anskaffades bl a råg som såldes för 10 daler tunnan, årt 12 daler tunnan, salt sill och torkad fisk, fläsk för 3-4 daler lispundet (8,5 kg), osv. Denna form av livsmedelsdistribution bevarades fram till slutet av 1800-talet. All övrig och tillgänglig personal skickades ut i omgivningen för att plocka och samla in blemsten (kiselsten) som krossades och användes för glassmältningen.

Nästa stora händelse var när nya tungomål började ljuda inom kolonin. Tyska glasblåsare anlände och införskrevs, såsom Johan Eders, Johan Thomas From, Christopher Schyttz (Scheutz) och Anewald Waltser. Dessa svarade för och deltog i den tekniska uppbyggnaden. Schyttz kom från Kungsholms Glasbruk, de övriga direkt från Tyskland i sällskap med pottaskekokaren Johan Banhoff och Froms svägar Gottfrid Titts, klensmeden Johan Conrad Losenbach som tillverkade hyttredskap mm., samt glasblåsarhustrun Anna Hoijer med sönerna Philip och Frantz. Maken Hoijer hade troligen avlidit på resan hit; hon återvände med sönerna till Danzig 1743, sedan bruket bistått henne med medel så att hon kunde återvända.

Vidare fanns en skörare som hette Hendrice Benholts och en degelmakare Hans Micael Scyffler. Dessa utgjorde stommen som svarade för den tekniska uppbyggnaden för tillverkningsprocesserna. För övrigt svarade i stort sett ortsbefolkningen — för alla parter säkert en mödosam uppgift, men samtidigt måste det vara stimulerande med en industri i ödebygd.

I företaget hade nu Koskull investerat 4133 daler och Stael v Holstein 4651 daler. Hela anläggningen bestod nu av hytta, glasmagasin, pottaskekokeri och smedja. Bostadsbeståndet utgjordes av caracktärbyggnaden, bentiendbyggnaden, en glasblåsarebyggnad och en byggnad för gårdsfolket, en del under uppbyggnad.

Av contoboken framgår att de flesta arbeten utfördes som ackordsarbete. Bruksdrängen Per Persson erhöll för att han »huggit och framkiört» 11 st sylsträn 6 daler, timmerman Sven Joensson erhöll för varje timrad knut 10 daler, byggmästare Svahn erhöll 1 daler 4 öre per arbetsdag osv.

Den 25 juli 1742 skedde invigningen som föregicks med predikan av magister Grönkvist, som för detta erhöll 12 daler. Vidare skänktes till socknens fattiga 15 daler och till kyrkan 5 daler. »På höga Herrars Intresenter» befallning hade Gästgivare Hultgren anrättat en måltid, varvid traktament utdelades till 35 personer med Hustrur och barn för en kostnad av 18 daler. Mäster Johan Eders blåste det första glaset, ett ämne till fönsterglas som nu finns i brukets utställningshall. Den första glasugnen var tänd och i drift.

Bokhållare Abraham Moell påbörjade med ödmjuk förhoppning 1742 års bruksbok med initialerna I.N.J.C. sirligt präntade på första sidan (i Jesu Kristi namn).

Eric Karlsson

ANDERS ENGSTRÖM:

Kosta Boda kan nu se tillbaka på två framgångsrika år. 1981/82 vände vi förlusten till vinst och 1982/83 uppnådde vi ett relativt tillfredsställande resultat. För 1983/84 blir resultatförbättringen jämfört med föregående år betydande och vi kan nu konstatera att vi definitivt är på rätt väg. Bokslutet för verksamhetsåret som slutade 30 april är ännu ej klart, varför några exakta siffror inte kan offentliggöras i skrivande stund.

Som jag tidigare nämnt i olika sammanhang har vi fortfarande en bit kvar innan företagets vinstnivå är tillräcklig för att ge oss den finansiella styrka som vi behöver inför framtiden. Förutsättningarna för att nå önskvärd vinstnivå är emellertid goda, varför jag är övertygad om att vi kommer att lyckas.

Anledningen till den kraftiga resultatförbättringen är att finna i den mycket positiva försäljningsutveckling, som inträffat på de flesta marknaderna och inte minst på hemmamarknaden. Tveklöst har vi återtagit marknadsandelar i Sverige. På exportmarknaderna är det främst Västtyskland, Australien, Japan och Kanada som visat en ytterst gynnsam utveckling. Marknader som USA, Grekland och Frankrike fortsätter att utvecklas positivt.

En anledning till den positiva försäljningsutvecklingen är att vi under det senaste verksamhetsåret kunnat presentera ett attraktivt och väl sammansatt produktsortiment som mottagits väl av marknaden.

Under verksamhetsåret har ägarna tillskjutit medel för höjning av aktiekapitalet från 8 mkr till 28 mkr. Dessutom har moderbolaget avskrivit vissa lån. Det förbättrade rörelsekapitalet har inneburit att likviditeten starkt förbättrats och gjort det möjligt för företaget att inlösa krediter i större omfattning än beräknat. Ovannämnda åtgärder har resulterat i en kraftig förbättring av företagets soliditet som efter genomförda åtgärder uppgår till väl 30 %.

En annan orsak som bidragit till det förbättrade resultatet är att produktiviteten fortsätter att öka på samtliga produktionsenheter.

Vår organisation saknar fortfarande en del viktiga befattningshavare, men jag räknar med att organisationen är komplett innan årets utgång.

För det innevarande verksamhetsåret förväntar vi en ytterligare förbättring av såväl försäljning som rörelseresultat. Genom en ökad koncentration av våra försäljningsinsatser på ett fåtal länder räknar vi med att påtagligt öka försäljningen på dessa marknader.

Konjunkturutvecklingen för 1984 är entydigt positiv och den privata inhemska konsumtionen förväntas öka långsamt under året, även om kombinationen prisstopp och högre lönepåslag än beräknat bör ge upphov till en ökad inhemsk efterfrågan. På den internationella marknaden är konjunkturutvecklingen på väg uppåt, vilket bör ge svensk exportindustri fortsatt positiv utveckling.

Det är ytterst glädjande att företaget nu står bättre rustat att möta framtiden än någonsin tidigare, men jag vill poängtera att denna gynnsamma situation inte ska leda till att vi slappnar av i våra ansträngningar att ytterligare förbättra våra resultat på alla områden inom vår verksamhet. Det måste vara allas vår strävan att tillse att Kosta Boda förblir ett sunt och framtidsinriktat företag som ger alla anställda en trygg och bra arbetsplats.

Under 1984/85 ska vi därför inom alla områden vara åtminstone aningen bättre än våra konkurrenter. Vi ska ge våra kunder valuta för pengarna genom bra produkter men också genom att i alla sammanhang behandla våra kunder på ett positivt och serviceinriktat sätt. Vi ska se till att vår produktutveckling fortsätter att vara lika framgångsrik som hittills. Vi ska vara uppmärksamma på hur vi använder våra resurser så att vi inte slösar bort några pengar i onödan. Produktiviteten ska fortsätta att öka. Genom bl a dessa åtgärder kommer vi att vara oslagbara i en marknad som präglas av en hårdnande konkurrens.

Om vi alla hjälps åt är jag övertygad om att vi kommer att lyckas att nå de mål som gjorts upp för vår verksamhet.

Avslutningsvis vill jag önska alla *en trevlig och skön semester.*

Marknads- NYTT:

HLR/BBDO

Rubrikens kryptiska bokstavskombination står för namnet på vår nya reklambyrå.

Samarbetet har ju pågått en tid nu. Kan man se några påtagliga resultat?

Max Hüttner berättar för Männen att HLR står för två saker i samarbetet med Kosta Boda. Dels är HLR vår reklambyrå som gör kampanjer och tar fram butiksmaterial m m. Dels är HLR vår konsult i marknadsföring.

De uppgifter som HLR redan tagit itu med gäller t ex lanseringen av den senaste kollektionen samt framförallt lanseringen av MAXIM. Till Maxim har man också utvecklat allt runt omkring den nya servisen, förpackningar, textilier och skyltar, varuföljare m m.

Maximkampanjen drogs igång under januari-uppackningarna. Sedan följde (och pågår) en stor annonskampanj i dags- och veckopress. Många annonser görs tillsammans med butikerna. Butiksskyltningen stöds av olika skyltar innehållande budskap till konsumenterna om att köpa Maxim. Samtidigt visar butikerna tillsammans med glaset olika accessoarer såsom duk, tabletter, grillvante, förkläde och servetter. Butiksdukningen kan då på ett lockande sätt tala om för konsumenten hur trevligt det är med Maxim. *Glas att äta på*, modern formgivning utan blommor och blad. Den kraftfulla uppbackningen tillsammans med ett konsumentvänligt pris kommer säkert att ge Maxim stor framgång på marknaden.

Max Hüttner säger att framtagningen av Maxim-konceptet skett under stor press, både på grund av ovanan med varandra och den korta tid som man hade på sig. Butikerna har dock reagerat mycket positivt på lanseringen och införsäljningen har givit goda resultat. Man väntar succé.

Det här första samarbetet med HLR betyder också att vi fått viktiga erfarenheter när det gäller marknadsföringen och samarbetet, fortsätter Max.

BILDSPEL

»En dag hos Kosta Boda» heter ett bildspel som HLR producerat åt oss. Ansvarig producent och fotograf har Anders Hanser varit. Programmet be-

står av färgbilder som under 12 minuter visas tillsammans med specialskriven musik. När programmet visas på duk så körs det som bildspel från 3 projektorer vilka styrs av en liten dator där bild och ljud sammankopplats till en helhet. Programmet finns också som videokassett, lätt att ta med till träffar med återförsäljare och andra kunder.

Avsikten har varit att kunna visa hela vägen från idé till färdig produkt och på det viset också ge en bild av Kosta Boda.

De tre kassetterna »sprutar bilder», som tonar ut och in i varandra, ger förstärkningar åt detaljer och målar upp ett scenario som rymmer både det småländska landskapet, de olika brukerna och formgivarna samt hantverket. I korta serier växer glaset från anfang till färdig produkt och det är ett intensivt program man får se. Reaktionerna har varit positiva och det här moderna sättet att förmedla både fakta och känsla förstärker säkert intresset för Kosta Boda.

KONSUMENTUNDERSÖKNING

Ett annat uppdrag som HLR har gäller att undersöka konsumenternas attityder och hur vi syns i butikerna samt att testa andra former att nå konsumenterna.

Utveckling av förpackningar för våra varor är ytterligare ett uppdrag, som rymmer frågor om design och möjlighet att förenkla.

NOTISER:

Kosta Bodas varumärke (logotype) har reviderats. Nu ryms båda namnen inom ramen.

Så här ser det nya märket ut:

ÄHLENS CITY FYLLER 10 ÅR

Efter sommarsäsongen, med invigning den 9/9 kl 9, skall en stor Kosta Boda-avdelning invigas med glastrumpeter och pompa. Det är för att celebra Ähléns Citys 10-års jubileum som vi satsar så stort. Minst 70 kvadratmeter skall fyllas med glasslott, vattenfall och andra begivenheter. För kunderna skall det finnas tävlingar, tips, gravör att beskåda och mycket annat.

Marknadsavdelningarna sprudlar av aktivitet, märker vi!

BREVPRESSAR UT I EUROPA

Rosenthal Studiohaus, sammanlagt 27 stycken i hela Europa, skall visa och sälja formgivna brevpresar från Kosta Boda.

Inte mindre än 163 stycken olika har våra formgivare designat och signerat. Tillverkningen går under rubriken atelier och är alltså inte unikat.

Mer än 7000 stycken har beställts till dags dato och de allra flesta Studiohaus-butikerna skall ha många exemplar av samtliga. Det här är en stor order värd långt över miljonen och roligt att rapportera om.

För Kosta Boda och våra formgivare ger det ytterligare fin reklam och präglar kunderna på att Kosta Boda är ett kvalificerat formgivarföretag.

SAMARBETET SAS – KOSTA BODA

Vårt samarbete med SAS fortsätter och fördjupas. Tidigare har vi rapporterat om att SAS ger bort Artist Collection miniatyrer till första klass passagerare på vissa linjer. Det fortsätter man med och vi har mottagit flera nya order.

Kosta Boda deltar nu också i Videovisningar ombord på långdistanslinjer. I ett sk cityporträtt av Stockholm finns vi liksom i ett inslag i CBS-nyheterna.

NK KÖPER KONSTGLAS

NK Konstavdelning, som säljer unika produkter i glas bl a har köpt konstglas i stora mängder från oss. Göran Wärfv står för den mesta designen av Kostaglasen, medan Ulrika och Bertil Vallien svarar för allt från Äfors, som är den större biten i den här flermiljonordern.

SATSNING PÅ TURISTERNA

För att ta vara på den stora tillströmningen av turister till Sverige har Kosta Boda låtit framställa broschyrer på många språk. I SAS flygtidning Scenorama finns vi också med.

MERA KOSTA BODA PÅ NK

Björn Widlund berättar att man i sommar skall bygga en stor Kosta Boda-avdelningen på NK. Centralt skall man hänga stora Line-kulor, som blickfång. Det är de många utländska turisterna man vill fånga uppmärksamheten hos. Glas, glas, glas i mängder skall man sälja till dem.

Exportkunder besöker Kosta Boda

Under maj månad har det varit en livlig trafik på Kosta Glasbruk. Representer och kunder från snart sagt hela världen har varit här i omgångar för att lära känna oss och våra produkter bättre.

Den här aktiviteten har delvis skett i samarbete med Exportrådet, som ett led i det riktade glasbruksstödet vår bransch mottagit under några år. Det här var den sista hjälpande handen från staten, det särskilda glasbruksstödet upphör vid halvårsskiftet 1984.

Handelns intresse för Kosta Boda är stort, inte minst utomlands. Våra olika representer och kunder från USA, Norge, Canada och Frankrike kom hit och upplevde inte bara vår småländska vårnatur utan också tillverkningen i hyttorna, besåg nyheterna samt fick en extra injektion genom bildspelet »En dag hos Kosta Boda» och föreläsningar av olika formgivare. Som grädden på moset bjöds de också på hyttisill och vad därtill hör av annan förplägnad och underhållning.

Också från Tyskland, Japan, Italien, Schweiz, England, Danmark och Norge kom det grupper som fick uppleva oss och som nu på hemmaplan gör allt bättre ansträngningar att sälja vårt fina glas.

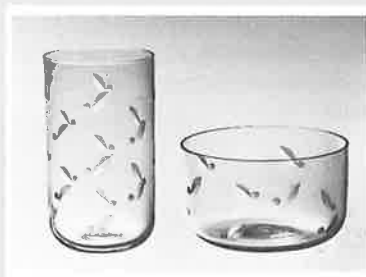
Marknadsavdelningen hade lagt ner mycket möda på att finna variationer på programmen så att det skulle passa de olika nationsgrupperna. Hyttisill är kanske alltför speciellt för att passa alla t ex, men man hade förutsett också detta och bjöd »nationsanpassad» förtäring under uppehållet i vårt glasrike.

Lars-Gunnar Rydén betonar betydelsen av sådana här träffar med några års mellanrum. Det är absolut nödvändigt anser han, för att motivera våra representer i olika delar av världen. Annars förblir våra produkter anonyma glas, vilka som helst, i det stora utbud som alla världens glasbruk konkurrerar med.

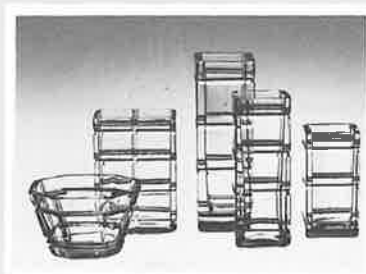
Nyhets- glimtar:

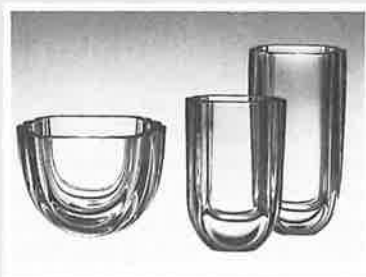
Redan nu kan vi visa en del av kommande nyheter, glas som skall introduceras i höst.

Från Monica Backströms ateljé i Boda kommer blomslipade vaser och skålar.

I ren vacker kristall har Gun Lindblad designat den här serien skål och vaser.

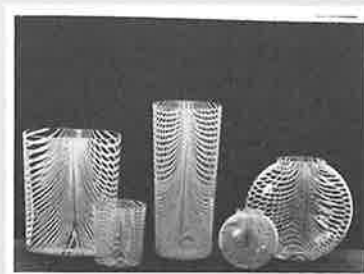
Här är några typiska Göran Wärff-vaser och en skål. Designen är gjord i tung ren och vacker kristall.

Snedsågade vaser, fyra stycken, har Rolf Sinnemark designat. Här visar vi tre av dem.

Bengt Edenfalk har ritat de här två vaserna och skålen med invändig optik.

Bertil Vallien har ritat den här serien randiga glas. Är det en zebra som givit inspiration till ränderna?

Kjell Engman har bidragit med ljuslyktan på bilden. Det finns också skål, fruktfat och ytterligare ett fat i serien.

En grupp gästande kunder från Norge har just upplevt det nya bildspelet. Anna Ehrner tar över och berättar om hur konceptet LINE utvecklats från idé till färdig produkt.

EXPORTAVDELNINGEN, har som nämnts på annan plats, haft ett hårt tryck över sej i vår. Då syftas på de nästan tvåhundra exportsäljare och kunder som besökt oss under maj. Lars-Gunnar Rydén prisar den starka organisationen med människor som

verkligen ställer upp. Inte minst tänker han på Kosta Oktetten, denna gyllene tillgång, som uppskattas av alla. Det nya bildspelet, formgivarnas föredrag (Anna Ehrner och Bengt Edenfalk), hyttsillen och den andra förtäringen bidrog till succén.

GALLERI KOSTA

I f d Stinsvillan öppnas galleri i sommar. Där kan besökarna se och köpa av brukens finare produktion, unikt och ateljétillverkat. En ny generation Vallien, en son till Ulrika och Bertil, skall vara värd i Galleri Kosta under sommarens första halva.

ÅFORS

Fina Stugan i Åfors kommer som förr att bjuda ett finare sortiment av Åfors tillverkning.

BODA

I Boda finns utställningen i samband med försäljningen.

JOHANSFORS

Johansfors kan locka med Kristall-muséet, förutom den vanliga försäljningen av sekundaglas.

NOTISER, forts...

BELGIEN är en problemmarknad just nu. Landet har stor arbetslöshet och konsumtionen går ner.

JAPAN har däremot ökat flera hundra procent förra året. Nu satsas än mer där.

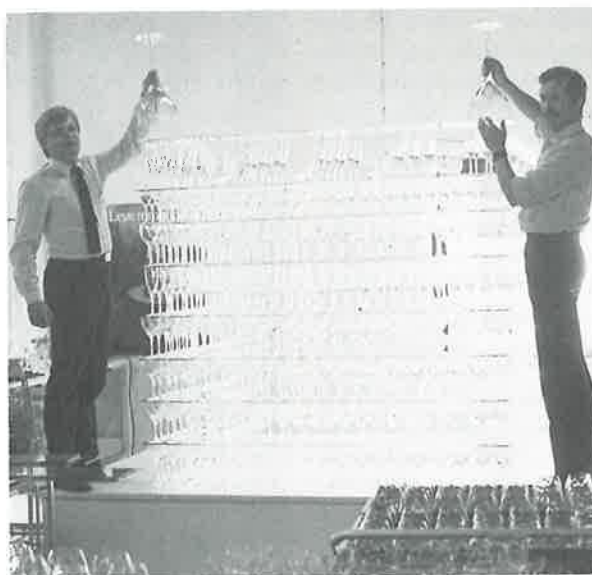
SEIBU kommer att öppna ett nytt varuhus i centrum av Tokyo och har köpt mycket glas att visa där. Bl a har de valt mycket av det glas som Monica Backström visade på Nationalmuseum, det lödda t ex.

NOBUKO ENDO, (Endosan, som hon kärleksfullt kallas) har varit på besök i Kosta Boda. Endosan är chef för Kosta Boda-butiken i Sverigehuset i Tokyo.

Hon kommer hit för att hålla sej á jour med vad som händer här och för att se produktionen och den nya kollektionen.

ANNA EHRNER har ritat en ny vinglasservis, ännu ej namngiven. Den skall introduceras i höst och kommer att bli ett värdigt komplement till Line och Chateau, berättar Lars-Gunnar Rydén.

LINE-GOLD finns nu att få för våra exportkunder. Entusiasmen är stor hos de kunder som önskar en prestigeladdad servis att bjuda dryck ur.

Sommartider

Vi har just upplevt »Den blomstertid nu kommer» genom våra barn och våra egna minnen.

Nu kommer sommartiden. Här i Glasriket ställer vi då om oss, vänder oss liksom blommor mot solen, och väntar på turisterna. De skall nu några månader framöver fylla bruksgatorna med sina bilar och sina sandalklädda fötter. Kassar med Kosta Boda-glas skall släpas till bilarna och fraktas ut över Sverige, över Europa och till andra kontinenter.

Låt dem komma, de är välkomna! Vi är beredda!

Staffan Bergström, som sedan länge leder all försäljning på bruken, berättar för Mängden att man rustat sej inför säsongen.

I Turistshopen i Kosta har Staffan och Björn Widlund byggt ett stort Chateau-chateau, dvs ett slott av Chateau-glas. Där finns 14 veckor framåt chansen att vinna en Chateau-servis på 48 delar för den som gissar rätt eller närmast rätt på antalet glas som slottet är byggt av. Anställda vid Kosta Boda får inte tävla. Redan under den första halva veckan som slottet stått färdigt har det kommit in tusentals gissningskuponger. Det här blir en av sommarens succéer, tror Staffan.

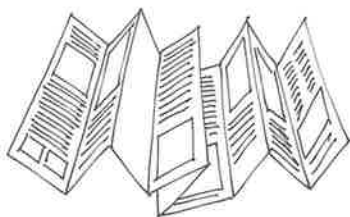

TÄLT

I Kosta och i Boda har man satt upp tält med speciellt volymförsäljningar på programmet, men där finns också det vanliga sortimentet. Genom dubbleringen av varor på flera försäljningsställen kan man nå kundernas intresse för vissa artiklar man kanske missat i en annan lokal. Det är stora mängder olika glas som ställs ut till försäljning vid våra bruk och kundernas sinnen blir säkert ibland förvirrade.

Realokalen i Boda har rustats upp inför sommaren, det gäller för övrigt de flesta lokalerna på bruken.

Den tidigare aviserade ombyggnaden av »bodarna» i Boda har lagts på is, åtminstone till efter sommaren.

BROSCHYR

En ny broschyr, som också innehåller rabattkuponger, sprids i stort antal överallt där turister finns eller passerar. Det blir på bensinstationer, turistbyråer, campingplatser, hotell m fl platser.

Över hundra kronor kan man tjäna på att utnyttja rabatterna i häftet.

STORSÄLJARE

Staffan Bergström berättar vidare att varje bruk fått vissa artiklar utvalda att säljas med rabattkupong. Artiklarna hör på något sätt samman med bruket och kommer att ge associationer dit.

I Åfors gäller den särskilda rabatten Rainbow, Johansfors säljer Chateau (den tillverkas där), Boda har Boda Line. Kosta ger rabatten på Party.

För övrigt tror Staffan att sommarens storsäljare kommer att bli Chateau och Line servisglas samt kristall-skålen Opus.

ANNONSER

Kosta Boda annonserar flitigt där turister finns i sommar. Öland är ett sådant ställe där vi vill synas. En glasbruksrunda till våra bruk bör förstås ingå i varje turists program i sommar.

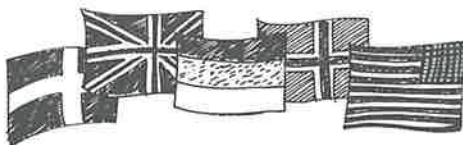
NYA KASSAR

Inför sommarsäsongen har man tagit fram papperskassar med ny design. Den nya logotypen (varumärket Kosta Boda Sweden) trycks i färg och kassen har också en bild av Rainbow-produkter. Vi kommer alltså att märkas mera, färggladare, och drar säkert därmed ändå flera blickar till oss.

GLASBLÅSNING

Sommarlediga besökare vid våra bruk brukar uppskatta att få se glasblåsningen. Under industrisemestern kommer man att hålla verkstäder i gång i Kosta och i Boda. Bengt Heintze, veteranen bland mästarna, finns med i planeringen. Lyckliga de som får uppleva en av hans föreställningar i hyttan.

FLAGGSPELET i Kosta kommer att fladdra så som vi vant oss vid att det skall. Där finns alltid 2 svenska flaggor förutom de från USA, Tyskland, Norge och Danmark. Vid speciella dagar, med besök från andra länder, eller andra celebra tillfällen byter man till aktuella flaggor. Det brukar uppskattas av gästerna.

Sommar tider

GLASBLÅSNING kan man se i Kosta och i Boda under industrisemestern på följande dagar och tider:

Vardagar kl 10.00 – 15.00 i Kosta och Boda

Lördagar kl 11.00 – 15.00 i Kosta

Söndagar kl 11.00 – 15.00 i Kosta

FÖRSÄLJNINGEN vid bruken har följande öppet-tider under perioden 25 juni till 2 september:

Vardagar kl 08.30 – 18.00

Lördagar kl 08.30 – 16.00

Söndagar kl 11.00 – 16.00

GLASBOMBEN

Glasbomben skall detonera i Kosta flera gånger under sommaren. Glasbomben är »en kristallklar historia om slipade typer och redigt folk». Med andra ord en teaterföreställning som görs av Växjöensemblen och amatörer i regi av Jan Tiselius.

Premiär blir det den 20 juni kl 19.00. TV skall spela in för senare visning, men det görs totalt 9 föreställningar i Kosta på den scen man byggt upp invid Galleri Kosta.

... och på en stor bild på Aftonbladets mittuppslag står hon, Evy Palm, som segrare med SM-guld i maraton, och håller en skön skål i handen. En glasskål från Kosta Boda, signerad Ulrica Hydman-Vallien.

Kosta Boda finns överallt...

*Tia Stjärnor,
Lill-Babs och Bengt Heintze.*

*Gunnar Hedlund
med Vicke L-vus.*

*En skilande Josephine Baker
och Vidoe Lindström 1957.*

*Kung Carl XVI Gustaf bläser
Hyttm. M. Lorens assisterar 1975*

*Danska drottning Ingrid och vän Silvia
med Bob Söderlund på Illus i Köpenhamn.*

STEN ROBÈRT -världsberömd fotograf på Kosta

Med en svag skammens rodnad på våra kinder nödgas vi erkänna att vi missat en stor begivenhet här i Mäng-en. Vi kunde ha varit först med att presentera den världsberömda fotogra-fen Sten Robèrt för våra läsare.

Nu blev det i stället Smålandsposten som hann först, trots att Sten till och med sitter i redaktionskommittén för Mäng-en.

Det är dock ganska typiskt för Sten att han sitter mitt ibland oss på våra redaktionsmöten utan att göra något väsen av sej. Så har han också fungerat i sin fotografiska gärning på bruket sedan 1952.

Som för alla andra småpojkar på bruksorterna var det självklart att Sten skulle börja på bruket. Till målarverk-staden kom han 1945, allra först. Sten tänker efter en stund och kommer på

att han haft många skiftande uppgifter på Kosta, ett slags allt i allo, innan han 1952 blev vår fotograf.

Foto var ett av hans intressen så nu hamnade han på rätt plats i tillvaron. — Visst hade jag mycket kvar att lära då, säger han, och det har jag gjort under åren. Tekniken och materialen har förändrats och tvingat till fortsatt ut-bildning i hantverket foto.

Sten har den klara fördelen att han är uppvuxen med glas och kan dess till-

*Gustaf VI Adolf och Vicker L.
har roligt åt glaset.*

*Hollands USA-Ambassadörs-
paret och Vicker L. Tidigt 70-tal.*

*Fotbollssenen Carvill och Westons FC-Barcelona
samt Lisa Wagner möter våra Lisa Bauer
och gravören G. Johansson.*

*Gunnar Sten och Kollve in
Jan Ritzmans but.*

*Tage Ellund i samtal med
mästaren Georg Andersson.*

*Prinsparet Lillemor och Bertil
visas runt av Anders Engström.*

verkning in i alla detaljer. Därför kan han också som få andra på ett självklart sätt göra fina glasbilder.

Med åren har han skaffat sej en grundmurad rutin i glasfotografering. Han ser genast hur han skall ta bilden för att glaset skall komma till sin rätt.

Att göra glasbilder är bara ett av flera områden han måste kunna. Bilderna används i säljkataloger som görs i stora upplagor och sänds ut i världen.

Annonsbilder blir det också ibland,

kanske en bild av det glas Sten gillar bäst, det handgjorda konstglaset.

Dokumentärfotografi hör också till hans uppgifter. Många är de berömda bruksgäster han fotograferat, allt från kungligheter till vanliga människor vi dyrkat som idoler.

I Stens arkiv ligger åtskilliga godbitar för den nyfikne att hitta, några skall vi visa här.

Sten Robert är som vi redan sagt världsberömd, hans bilder har visats

överallt på jordklotet i alla tänkbare media, men han själv har på ett stilla sätt hållit sej undan. Han inte ens märker sina bilder med sitt namn. Sten jobbar för bruket, det räcker för honom. Han älskar sitt Kosta, bruket och naturen omkring.

En liten tröst för Mången är det att tänka på att vi ofta visat Stens bilder, ja i varje nummer, fast vi inte direkt talar om det. Nu tar vi skadan igen med den här bildsidan. Varsågod!

Skandinaviskt Mästerskap I GLASBLÅSNING

Åter har det avhållits mästerskap i glasblåsning. I år, tredje gången, var det många från Kosta Boda som deltog, med den äran.

Tomas Svensson, Åfors, vann en fin grenseger då han blåste den allra största kulan, 540 mm i omkrets.

Inte mindre än tio glasblåsare från våra bruk ställde upp i årets mästerskap, flera än från något annat håll. Åfors anmälde inte mindre än fem deltagare, Kosta tre och Boda två.

Anton Koch, Åfors, tränade på fat. Han gjorde flera som var över 500 mm i diameter.

I mästerskapet deltog också tre glasblåsare från littala och en från Nuutajärvi i Finland. Vårdbruket för tävlingen, Orrefors, kunde bara ställa upp med fyra deltagare från två olika bruk i år.

Skandinaviskt mästerskap är det kanske till namnet, men inte till gagnet, då ju både Danmark och Norge saknades bland de anmälda.

TRÄNING

Från Kosta Boda ville deltagarna inte komma alldeles oförberedda till tävlingen. Det är ju inte var dag man blåser stora fat, cylindrar och kulor i kristall. Nu hade tekniska avdelningen givit tävlarna möjlighet att under några timmar träna på de här speciella momenten i Kosta, ett par dagar innan tävlingen.

Mängen, som ju försöker hålla ögonen på allt som händer på Kosta Boda, var där för att se hur det artade sej.

I en väldigt trevlig och avspänd stämning försökte man individuellt pröva på alla moment i tävlingsgrenarna. Det gällde att finna den rätta formeln för hur man skulle få cylindern att bli så lång som möjligt, utan att få midja

under 10 centimeter, eller mage över 20. Och hur i fridens dar skall man klara konststycket att hantera en pipa (160 cm) med en glascylinder på (1 meter lång) när man själv kanske bara är 1,70 över golvet? Man stod upp på hyttstolen, ja till och med på kanterna där man annars stöder pipan, för att komma högt upp. Pipan med den allt längre cylindern svingade man i vida halvcirklar i luften, centimetrar från rör och ledningar i hyttans stora, men ändå trånga rum. Många gånger under träningskvällen mätte vi upp långa cylindrar, långt över metern, ja kring 120 centimeter.

Att snurra fat var också något som krävde sin teknik. När man fångat an mesta möjliga glas för den slutliga formningen gällde det att få fatets diameter att växa maximalt. Med djärva, snabba skruvar, fram och tillbaka, tvingades glaset att rusa mot ytterkanterna. Men hur i all världen lyckades man klara glaset kvar på pipan utan att det skrynklades, blev överviktigt åt något håll eller helt enkelt föll av? Ja, det kan en utomstående inte förklara alls. Det måste vara en del av yrkesskickligheten. Många stora fat blev det också under träningskvällen. Diametrarna stannade mest omkring 50 cm, men flera var större.

Tävlingens allra största kula blåste Roland Johansson från Åfors. 554 mm var den – innan den sprack.

Glaskulor tränade man också på att blåsa. Det föreföll reportern som om det var extra noga med att forma ämnet för kulblåsningen. Till tävlingens regler hör att det inte är tillåtet att använda luft, annat än den man själv har i bröstet, för kylning. Det fläktades med händer och skopor, stänktes vatten och väntades på att ämnet skulle få rätt temperatur innan den slutliga viktiga anfångningen gjordes. Mesta möjliga glas på pipan, kanske 4 - 5 kilo trodde någon, som det gällde att ta ut ur anfångshålet i ugnen utan att det föll av eller skruvade sej. Redan här anade man en kommande mästare i Tomas från Åfors. Han är lång och stark och hade gott om blåst i bröstet. Hans kulor växte och växte och trots flera tillbud där glaset »skrynklade»

Vid träningen inför mästerskapstävlingen gjorde både Lennart Berg, Boda, och Roland Johansson, Åfors, långa fina cylindrar, som här kontrollmätts av Tomas Andersson från Kosta.

ihop sej klarade han för det mesta att få till en maffig kula. Roland Johansson, mästare i den verkstad där Tomas jobbar i Åfors, var inte dålig han heller när det gällde att få till kulor av klass. Lennart Berg från Boda svingade mången cylinder, fat och kula under träningen, medan Eddie Holub inte alls kunde komma till träningen. Det var strongt av honom att delta och placera sej så bra, då han till vardags knappast blåser alls i den befattning han har på Boda.

Där fanns många fler deltagare i träningen. Tomas Andersson från Kosta tex och David Pennypacker från Åfors, men Mången-reportern kunde inte övervara hela träningskvällen, så några missar i rapporteringen finns det risk för.

Träningskvällens stämning var fin, Hans Werner tittade till sina mannar, man bjöds på en smörgås och en dricka av företaget. Nog svetsades det en hel del på sammanhållningen och kamratskapet den kvällen, det tror vi.

Inför den stora publiken klev Eddie Holub, Boda, fram och blåste en vacker kula på 435 mm.

TÄVLINGSDAGS

Det blev tävlingsdag, lördag 2 juni. Fint väder och mycket folk kom för att se på all skickligheten. Det var sammanlagt 18 glasblåsare, som i all vänlighet, skulle tävla om att bli Skandinavisk Mästare.

Gemyt och vänlighet är en tydlig ingrediens i den här sporten. Kanske extra grundlagt på fredagskvällen innan tävlingsdagen, då alla deltagare och funktionärer varit samlade till »hytt-sill» och förbrödring och försysstring.

Under många långa och varma förmiddagstimmar segade sej de tävlande igenom momenten. Först gjorde man fat. Under sex minuter måste man hinna bli klar. Varje tävlande har också chansen att göra om, men bara en gång. Misslyckas man med ett fat kan man välja att försöka en gång till, men då måste man lyckas helt med cylinder och kula.

De redskap som får användas i tävlingen är pipa, en liten och en stor skopa av trä, en skärsax och en hink med vatten. Glaset som används är kristall med mycket bly i och det har säkert helt andra egenskaper än många är vana vid.

Efter den första omgången, där man gjort fat, var 6 - 9:de plats belagd med folk från Kosta Boda. Anton Koch från Åfors, var 6:a med ett fat på 523 mm. Tätt efter kom Tomas Svensson, 504 mm, Roland Johansson 487 mm och Lennart Berg, 485 mm. Eddie Holub fixade till ett fat på 479 mm och hamnade på 11:te plats.

Efter cylinderblåsningen kunde vi se Leif Persson från Kosta på 4:de plats med en cylinder på över metern som gav 535,5 poäng. Eddie Holub låg på 6:te plats och Tomas Svensson på 7:de.

FINAL

Till finalen och blåsningen av kulan, kom bara de tio bästa. Fortfarande hade Kosta Boda 5 tävlande kvar i startfältet.

Först ut var Roland Johansson. Nu var det absolut packat på åskådarläktarna. Roland fick många uppmuntlande tillrop från både åskådare och medtävlare när han med suverän nervkontroll började forma ämnet. Ulf Elfving — känd radoröst — var speaker och han sekunderades av sakkunniga i funktionärstaben. Publiken fick veta

Christer Wedell, Orrefors, var en av tävlingens trevliga profiler. Här väntar han på att Per-Olov Israelsson skall mäta färdigt på hans kula, som var bara 490 mm. Tävlings två blev han ändå.

vilka svåra saker de beskådade och det ökade trycket i publikstödet.

Roland formade sitt ämne och hämtade upp en stor sats med glas i slutanfånet. Detta skulle bli en stor kula, men skulle han klara ut denna mängd glas? Med ena örat lyssnade han in mellantiderna. Det var vid 3 minuter han gjorde slutanfånet och totalt behärskat formade han till sitt glas och satte igång med att blåsa ut kulan. Som växte och växte under publikens hejarop. Sekunderna tickade mot slut då Roland beredde sej för avknackning. Han höll vatten på naveln, som jag sett att man gör och knackade till. Kulan ville inte lämna pipan. Den satt kvar och Roland måste ha på mera vatten för att åter knacka av kulan. Då lämnade den pipan, just i tid, men sprack sönder. Besvikna, häpna ljud kom från publiken och Roland kunde inte hålla tillbaka en besvikelses ed i det ögonblicket.

Forts nästa sida

Med den här kulan blev Tomas Svensson från Åfors segrare i gren 3. Kulan mätte 540 mm i diameter.

Leif Persson från Kosta blåste en mycket fin kula, 516 mm i diameter, som gav en tredje plats i grenen.

Strax samlade han sej dock och tog det som den sportsman han är. Till publiken sa han i Ulf Elfving's mikrofon att han gjort misstag, som ledde till det snöpliga slutet. Kulan diskvalificerades men mättes dock innan den gick i skrotlådan. Det var dagens största kula, skulle det visa sej, 554 mm.

Tomas Svensson, som jobbar i Rolands verkstad i Åfors, kom att vinna det här momentet genom att blåsa en kula på 540 mm. Så fick Kosta Boda en grensegrare och Roland litet upprättelse genom att Tomas lyckades så bra.

I den här sista omgången var det så vist ordnat att man tävlade i poängordning, fast baklänges. Lägsta poäng, först ut.

Allteftersom tävlingen fortsatte kom förväntningarna att stiga. Leif Persson, Kosta, som tävlade som nr 5, blåste med det lugn som präglar denna yrkesman, en kula som blev hela 516 mm. Det placerade honom på 3:je plats i grenen. Efter Kosta Boda-mannarna kom finnarna och värdfolkets båda tävlande. Ett par av tävlingens trevligaste profiler gick ut sist. Christer Wedell från Orrefors var näst sist. Han är en lång säker showman, som exakt på sekunden knackade av sin kula, efter att iskallt ha väntat in tidens gång. Han var tävlingens tvåa före kul-momentet och med ytterligare 490 poäng för kulan blev han kvar där.

SEGRAREN

Publikens och kamraternas absoluta favorit var den länge, senige finnen Unto Suominen från Nuutajärvi. Han ledde tävlingen och skulle säkert inte göra bort sej i kulblåsningen. Han är den verklige showmannen och såg ut att älska uppmärksamheten. Småleende och med absolut kontroll fångade han an sitt glas och blåste upp sin kula. Han tog det så lugnt att man började ångslas för hur tiden skulle räcka till. Hans finska kamrater översatte sekundernas gång till honom och han kunde kosta på sej att ta det lugnt. Han hade, som en av fyra tävlande, kvar chansen att göra om. Men det behövde han inte. På den allra sista sekundens sista darrande tusendel knackade han av sin kula och sträckte händerna i vädret. En segrare värdig publikjublet. Fotograferna och reportrarna skymde strax hans anblick för oss och vi lufsade ut i sommarhettan, lyssnande till kårmusik och fågeldrill.

En stund senare delade man ut priser i det fria. Bullar till bagarbarn, dvs glasbitar till glasblåsare, var priser som i evärdliga tider skall påminna om segrar och ansträngningar i kamratlighetens tecken i Glasriket.

OA

Segraren Unto Suominen från Nuutajärvi inväntade tidens gång. På den allra sista sekunden knackade han av sin kula, som var måttligt stor, men han segrade ändå.

RESULTAT TOTALT

1	Unto Suominen, Nuutajärvi	1702,5
	Totalsegr. + gren 2	
2	Christer Wedell, Orrefors	1662,5
3	Esko Nummela, Iittala	1572,0
4	Göran Strååt, Sandvik	1526,5
5	Heikki Punkari, Iittala	1524,0
6	Tomas Svensson, Åfors	1521,0
	Gren 3 seger	
7	Leif Persson, Kosta	1497,5
8	Anton Koch, Åfors	1427,5
9	Eddie Holub, Boda	1396,0
10	Roland Johansson, Åfors	909,5
11	Lennart Berg, Boda	852,0
12	Tomas Andersson, Kosta	841,5
13	Inge Pettersson, Sandvik	811,0
14	Josef Koch, Åfors	800,0
15	Reijo Salonen, Iittala	789,0
	Gren 1 seger	
16	Stefan Fors, Orrefors	480,0
17	David Pennypacker, Åfors	421,0
18	Peter Zuliger, Kosta	—

Tekniskt Nytt:

JOHANSFORS UTÖKAR

Servisglastillverkningen i Johansfors skall utökas med 2 verkstäder till. Det behövs 13 nya glasarbetare och rekrytering och utbildning pågår. Målet är att den första verkstaden skall vara redo för produktion vid årsskiftet 84/85. Den andra verkstaden skall vara driftklar till semestern —85.

I samband med den ökade produktionen av servisglas investeras i ny utrustning för sprängning, kantslipning och förpackning. Ugnskapaciteten ökas också.

Den gamla spräng- och kantslipningsmaskinen i Johansfors flyttas till Kosta, som då också får ökad kapacitet.

INJEKTIONSGJUTNING

Man har påbörjat produktion av injektionsgjutna ljusstakar i Kosta Nya Hytta. Denna nya produkt har mycket hög kvalitet och transparens i glaset.

Man kan tänka sig att finna flera produkter som passar att tillverka i denna teknik.

STÖRRE FAT

Med hjälp av ny teknik kan vi nu pressa stora fat i mycket hög kvalitet. Diameter 400 mm.

UNDERHÅLLSARBETE

Under sommarens avställning har vi inga större projekt eller installationer på gång. Det vanliga underhållsarbetet utförs dock.

Glaset teknologi

ämne för fortsättningskurs.

Under våren 1984 har Industriverket, genom sitt branschprogram GLAS, genomfört en fortsättningskurs om Glaset Teknologi.

Kursen bedrevs på kvällstid och samlade en stor gemensam grupp på ett 70-tal deltagare, varav en del var nytilkomna och andra hade genomgått också den första kursen.

Kursen var uppdelad på sex olika avsnitt som omfattade »Materialet glas och dess egenskaper», »Hur tillverkar man glas utomlands?», »Kan glaskvaliteten höjas med bättre kontroll?», »Hur en ny artikel kommer till från idé till färdig produkt», »Dekorering av glas i varmt och kallt tillstånd», »Hur säljer man glas och vad går att sälja?».

Lärare vid de olika seminarierna har varit Bo Simmingsköld, Schubert Linzander, Willy Andersson, Rune Sjöberg (Hifab), John Magnusson, Bertil Vallien, Hans Werner, Arne Lindblom, Rune Strand, Elving Conradsson, Leif Persson och Hans Adolfsson.

Som man ser av uppräknningen har kursdeltagarna haft förmånen av verkligt kvalificerade lärare från olika delar av branschen.

Den sista sammankomsten var förlagd till Bergdala Glasbruk och avslutades med hyttsill och isterband.

Man konstaterade att kursen varit intressant och nyttig för kunskaps- och utvecklingsglasmänniskor.

H.I.

Här övas det. Torgny Hedvall lämnar glas till en fot åt Christer Augustsson. Instruktören Arne Johansson övervakar i bakgrunden.

Flaskhals- utbildning

Det låter som om man satt igång med utbildning för att göra flaskhalsar på Kosta Boda. Men så är det naturligtvis inte.

Det handlar i stället om att produktionen nått en topp och inte kunde ökas mer med befintlig personal. Men eftersom orderna fortsatte att komma in så måste man snabbt få tag i kunniga glasarbetare. Och det finns det verkligen inte gott om efter den långa konjunktursvacka vi nyss gått igenom.

Så föddes projektet »Flaskhalsutbildningen», som är ett unikt pilotprojekt i samarbete mellan Kosta Boda, Länsarbetsnämnden samt Skolöverstyrelsen. Amu-Center i Kalmar är huvudman för utbildningen, som omfattar totalt 18 personer, 11 i Kosta, 4 i Åfors samt 3 i Boda.

Kurserna följer en av Skolöverstyrelsen (SÖ) framtagna läroplan för glasutbildning, där man har möjlighet att välja ut de moduler man anser sig ha största nyttan av. Utbildningen blir på det viset anpassad till det egna företaget. Kostnaderna för utbildningen betalas till största delen av Länsarbetsnämnden och resten av Kosta Boda.

Utbildningen har i Boda och Åfors lagts som halvtidsutbildning och skall pågå under 40 veckor. Man blir färdig till jul.

I Kosta har man i stället valt att göra en särskild utbildningsverkstad med Arne Johansson som instruktör på heltid. Kosta-eleverna blir alltså färdiga redan till midsommar.

Det är framför allt servisglasarbetare man har brist på och därför har utbildningen koncentrerats på att utbilda sådana. Eleverna kommer från företagets tidigare anställda, som på det här sättet får mera kvalificerad utbildning och därmed flyttas upp ett pinnhål i

karriären. Andra kom in via beredskapsarbete. Av de elva i Kosta utbildas 7 i hyttarbete, medan 4 går till sliperiet för grundutbildning i slipning. Eleverna i Åfors och Boda skall alla bli hyttarbetare.

Genom att många redan anställda nu får mera kvalificerade jobb i företaget skapas luckor på de uppgifter de tidigare hade. Det betyder att man har fått lov att nyanställa 17 personer i Kosta Boda. Just detta har också varit ett av motiven för Länsarbetsnämnden att gå in i projektet.

Malte Eriksson säger att det här är det rätta sättet att utbilda nya glasarbetare. Grabbarna får en känsla för både jobbet, kamraterna och företaget. När dom är färdiga så är dom inga främlingar utan genast välkomna i de olika verkstäderna.

Det torde framgå att Kosta Boda ger de nyutbildade fast jobb direkt efter kursens slut. Var annars kan man idag få utbildning som ger jobb direkt?

Flaskhalsutbildningen är en lyckosam satsning för både elever och företag och säkert det snabbaste sättet att fylla suget efter glasarbetare i den konjunktur som nu vridit sig uppåt, uppåt.

UTSTÄLLNINGAR

ULRICA HYDMAN-VALLIEN har haft stor framgång med sitt unika glas i vår. Hos Galleri Doktor Glas har hon tillsammans med Ann Wärrf ställt ut i april och fått fina lovord. Nu finns hon hos Svensk Form i Malmö, där hon visar sitt konstglas i graalteknik och även det nya blåstrade-syrade på underfång och överfångsfärg.

I Svenska Dagbladet skriver Åke Livstedt »— Ulricas målade glas med sin värld av hemliga tecken och mystiska fabeldjur i expressiva färger, hör till det mest särpräglade i svensk glas-konst.»

— »Men hon provar allt fler tekniker. Redan tidigare har hon visat prov på glasgravyr, som också finns med på utställningen. Nu arbetar hon också i överfångsteknik, där figurerna slipas och etsas fram i olikfärgade glasskikt. Detaljerna målas. Metoden passar hennes bildspråk perfekt och flera av dessa glas hör till utställningens bästa. Till och med ur den svåra graaltekniken utvinns hon nya och självständiga uttryck.

Det finns en rikedom och kraftfullhet parad med koncentration och målmedvetenhet i form och bild, som gör denna utställning till en höjdpunkt i Ulrica Hydman-Valliens konstnärliga skapande.»

Tidningen Arbetets resercent Johnnie Lundström skriver också berömande ord om Ulricas nya glas under rubriken ETT UTMÄRKT REGELBROTT. Då syftar han på att Form Design Center i Malmö egentligen inte är till för dyrbart konstgods av Ulricas kaliber, utan mera för industridesignad vardagsvara.

Emellertid konstaterar han att detta »utmärkta regelbrott» knappast kan hänföras till vardagsvarorna, men att hennes sätt att jobba med graaltekniken är unik i sitt slag. Vad månne dölja sig för en själ i denna kvinna?

Det är tydligt att Ulrica Hydman-Vallien befinner sig på en konstnärlig topp och det gläder oss att få anmäla det för våra läsare.

Troligen kan vi se en del av Ulricas skönheter i Fina Stugan i Åfors. Det borde vi inte missa.

MONICA BACKSTRÖM har förutom sin brukskollektion haft en del framgångar med utsmyckningsuppdrag för Landstinget i Kalmar län.

Till Kalmar Lasarettets nybyggnad har hon bidragit med utsmyckning i trapphuset som förbinder gamla och nya delen. Temat är flaggor och vimplar i laminerat glas, där hon lagt in tyger i starka färger emellan glasskivorna.

För ett nybyggt Dagcenter i Emmaboda har hon designat en utsmyckning i glas och trä. Det blir en upplevelsevänlig utsmyckning. Åskådaren kan vrida de svarvade trästavarna och skapa ständigt nya uttryck.

För GAB Gense och Nils Johan håller Monica på med ett stort nysilverprojekt, som skall bli klart under nästa år.

Hyttsill à la Kosta

Det här behövs:

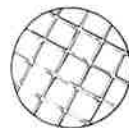
Sillfiléer, t.ex. inläggningssill (finns på burk) eller hel salt sill, som filéas. Mängd efter matlust och antalet matgäster.

Lök

Potatis, stora till ugnsbakning.

Dill eller persilja efter smak.

Smör och aluminiumfolie.

Tillagning:

Sätt ugnen på ca. 225 grader.

Tag urvattnade saltade sillfiléer, skär dem i 4-5 cm stora bitar.

Lägg på smörfränt lök och gärna en dillkrös

samt en ny filé avanpi, likaledes skuren i bitar.

Linda in sillen i smörsmord folie till ett paket.

Lägg paketen i en ugnssäker form som ställs in i den varma ugnen i 20-25 minuter. Prova när fisken är mjuk.

Servera ugnsbakad potatis till. Välj stora potatisar, som bantas rena. Kan med fördel baka direkt i skalet.

Räkna med att det behövs nära en timme för att få potatisen färdig.

HYTTTSILL

Hyttsill. Ett sådant vackert ord. Vilka härliga associationer det ger. Det låter gott. Låt oss smaka!

Men först några ord om dess tillkomst och historia:

I äldre tider, kanske för hundra år sedan, då var det vanligt med övernattande luffare vid bruken. Ugnarna gav värme för kalla nätter, men först måste man äta en bit. Vid ugnen fanns värmen, det var lätt att koka en potatis i skalet där.

Så började det säkert. Fortsättningen gavs kanske vid de tillfällen då bruksfolket samlades till gemensamt firande av Kristi Himmelsfärd, pingst, midsommar och jul. Hyttan var den självklara samlingspunkten i varje bruksby i äldre tider, innan loger och Folkets Hus fanns. Vid varje fest skulle det bjudas på mat.

De ständigt brinnande ugnarna fick bli spis till de enkla rätter man hade råd med. Sill och potatis!

Sillen lades in i blött tidningspapper. När papperet var uppbränt var sillen klar. Potatisen ugnsbakades i sitt eget skal.

I vår tid har man återupplivat *hyttsillen*, men nu som en festrätt, tillagad i kylröret.

Nu skall du få Mängens eget recept på hyttsill i en variant du kan laga till hemma. Vi tror att det blir succé när gästerna får smaka den här delikatessen.

Servering:

Om det är en varm sommarafton sitt gärna i berrån. Ställ fram sillpaketen och potatisen.

Leta fram dina rustika Rubenglas (design Signe Persson-Melin) och bjud den "lilla kalla" om så önskas eller en öl. Lingondricka är ett fint alkoholfritt alternativ, liksom fläderblomsaft i svag utspädning.

Recept förmedlat av Percy Svensson

VINNARE AV JULNÖTTER

Hade Du tur och vann på Ditt insända svar till Julnötterna?

Här kan vi presentera dem som vann en lottsedel och därmed kanske också en större vinst.

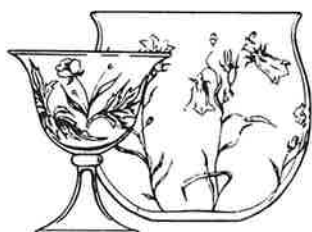
Dan Brorsson, Hovmantorp.

Ulla Ericsson, Kosta.

Svea Strand, Kosta.

Leif Ahlex, Lessebo.

Göta Runbjer, UE, Stockholm.

Belöningar till medarbetare

Åter har det delats ut belöningar till förtjänta medarbetare i företaget. Den här gången är det en kvinna och fem män som fått belöningar för insatser som gagnar företaget.

Birgitta Ottosson fick sin belöning för ett förslag om »förenkling vid köp av produkter från de olika koncernbolagen».

Birger Peterson fick den största belöningen för ett förslag till »avledare vid kapning av glas».

Arne K. Johansson hade en idé till »förenkling vid propptillverkning».

Sigvard Erlandsson, som är flitig med förslag och idéer, belönades denna gång för ett förslag om »reglering av glas i vanna».

Jan-Åke Arvidsson hade kommit på hur man »återvinner slipsand» och belönades därför.

Jörgen Jacobsen hade lämnat ett förslag till »förvärmning av formar med el-kassetter», som förslagskommittén gillade.

Det lönar sig att tänka konstruktivt om det egna arbetet, det kan vi rapportera om i varje nummer av Mängden. Lämna också Du ett förslag nästa gång.

PERSONALNYHETER

BÖRJAT

KOSTA

Peter Pettersson	N. hyttan
Marja Lindstedt	Stockholmskont.
Benny Fagerlund	formverkst.
Stefan Erlandsson	G. hyttan
Peter Bergholm	sliperi
Anette Erlandsson	sliperi
Hansi Elfström	sliperi
Martti Metso	G. hyttan
Torgny Hedvall	G. hyttan
Lars-Erik Johansson	G. hyttan
Jesus Trechera-Carasco	G. hyttan
Sune Andersson	G. hyttan
Tuomo Nieminen	G. hyttan
Marie-Louise Schlegel	ateljé-unika
Marianne Lindskog	lokalvård
Zoran Radovanovic	N. hyttan
Anders Andersson	G. hyttan
Dragan Stamenkovic	G. hyttan
Jürgen Kranz	sliperi

SLUTAT

Gunnar Christoffersen	G. hyttan
Kjell Friberg	markn. avd.
Bengt Pettersson	G. hyttan
Birgit Theander	sliperi-slutsyn.
Egon Ahlqvist	G. glask
Jesus Trechera-Carasco	G. hyttan
Slobodan Drenic	N. hyttan
Anders Andersson	G. hyttan
Hansi Elfström	sliperi
Martti Metso Sr	G. hyttan

BODA

Karl Nilsson	hyttan
Mikael Elmgren	hyttan
Anders Nilsson	hyttan
Torbjörn Elgström	hyttan
Bo Bodin	hyttan
Karl-Ingvar Nilsson	rep. verkst.
Jouko Lahdenperä	rep. verkst.

Stig Sjöström	rep. verkst.
Roger Walkin	förädl.
Eric Wintersteller	hyttan
Walter Tremli	hyttan

ÅFORS

Anders Andersson	hyttan
Senol Koruk	hyttan
Christos Papadopoulos	hyttan
Ismo Peltonen	hyttan
Ken Roos	hyttan
Dagmar Schutzendorff	måleri

Peter Edberg	hyttan
Magnus Franzén	smältn.
Jonas Hammarling	hyttan
Leif Johansson	hyttan

JOHANSFORS

Kent Elm	hyttan
----------	--------

Ove Fransson	förädling
--------------	-----------

Uppställda för att få belöningar är från vänster: Jörgen Jacobsson, Birger Peterson, Jan-Åke Arvidsson, Arne K. Johansson och Sigvard Erlandsson. Birgitta Ottosson saknas på bilden.

Här är Glasvärnarnas styrelse. Från vänster Lars Hellsten, Anette Krahner med dottern Hanna, Monica Backström och Rune B. Axelsson. Paula Barton saknas på bilden.

GLASVÄRNARNA

Glasvärnarna har funnits i Glasriket några år. Men bara som en lösligt sammansatt grupp av intresserade glasvårnare.

I slutet av maj hade man samlat ihop ett 30-tal av de 150 medlemmar man har till ett konstituerande möte i Flygsfors Folkets Hus.

Föreningens ändamål är enligt stadgarna att värna om svenskt glas och dess framtid samt att utvidga kunskapen och intresset för manuellt tillverkat glas.

- att värna om den svenska glashantverkstraditionen,
- att fungera som remissorgan i frågor som rör den manuella glastillverkningen.

Den nyvalda styrelsen har som ordförande Rune B. Axelsson, DN-korre i Glasriket, och vid hans sida skall följande verka: Lars Hellsten, Anette Krahner, Monica Backström, formgivare, och Paula Barton, konstfackslärare.

Som suppleanter valdes Anita Jonsson, kommunalråd i Emmaboda, Bo Aspling, lärare på Glasskolan, Berit Johansson och Kjell Engman, båda formgivare.

Det är imponerande kunskaper om glas medlemmarna tillsammans besitter, påpekar Rune B. Dessa kunskaper vill vi använda på ett positivt sätt och vi har redan varit t.ex. konsulter för en utställning på Nationalmuseum.

Vi lär få höra mer av Glasvärnarna i framtiden.

Sommartävling

Sök, finn och vinn MAXIM.

Här och där i Mången har vi gömt små bilder av en Maxim servisdell.

Sök reda på så många du kan!

De fem först öppnade rätta svaren vinner var sin Maxim ostbricka. Lycka till!

Jag har funnit ____ st. på sid. _____

Namn _____

Box/Gatuadress _____

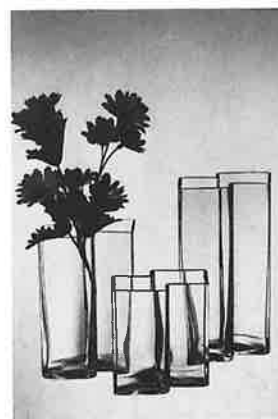
Postnummer _____ Ort _____

Utmärkt Svensk Form 1984

Form/Design Center har ännu en gång låtit en jury granska de artiklar som tillverkats i vårt land under året som gått.

Ur det enorma sortiment nya artiklar som görs, har man valt ut ett 60-tal, vilka belönats med titeln »Utmärkt Svensk Form 1984».

Den här prestigefyllda titeln har också i år tilldelats Kosta Boda design.

ZIG ZAG av Gun Lindblad.

Boda Frost av Rolf Sinnemark.

Utmärkt svensk form» står de här produkterna för.

Rolf Sinnemark med sin Boda Frost, karaffer och glas, blev belönad, liksom Gun Lindblad som vann med 2 olika formgivningar, ZigZag och Confetti. (Vaser och skålar).

Nu skall de belönade artiklarna ställas ut i Malmö på Form/Design Center hela sommaren och till hösten också i Stockholm.

Vi gratulerar formgivarna till uppmärksamheten och Kosta Boda också för den fina reklam den här utmärkelser ger.